

בש"פ 686/19 - בשאר סולטאנה נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 686/19

לפני: כבוד השופטת ד' ברק-ארז

העורר: בשאר סולטאנה

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

ערר על החלטתו של בית השפט המחוזי מרכז-לוד
מיום 27.1.2019 במ"ת 40041-12-18 שניתנה על-
ידי כבוד השופט ח' טרסי

תאריך הישיבה: כ"ח בשבט התשע"ט (3.2.2019)

בשם העורר: עו"ד דוד יפתח, עו"ד מאור שגב

בשם המשיבה: עו"ד טל (אדיר) כהן

החלטה

1. בפני ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד מיום 27.1.2019 (מ"ת 40041-12-18, השופט ח' טרסי). בית המשפט המחוזי הורה על מעצרו של העורר עד תום ההליכים המשפטיים נגדו.

2. ביום 18.12.2018 הוגש נגד העורר ואחיו (להלן: האח) כתב אישום. על-פי הנטען, במועדים הרלוונטיים להתרחשות המתוארת בכתב האישום היה האח מאורס ל-נ' מ' (להלן: הארוסה), ששנה וחצי קודם לכן ביטלה את אירוסיה לאדם בשם ל ח, שעל האירועים שקדמו למותו נסב כתב האישום (להלן: ל או המנוח, לפי העניין).
3. בכתב האישום מתואר כי ביום 31.10.2018 שהו האח והארוסה ליד בית עסק לממכר קפה בעיר טירה (להלן: העסק) עם תושבים רבים אחרים של טירה, ובהם ל, בהמתנה לתוצאות הבחירות לראשות העיר. על פי האמור בכתב האישום, האח והארוסה הבחינו בל ובעקבות כך התקשר האח לעורר ואמר לו להגיע לעסק. בהמשך לכך, לפי כתב האישום, הגיע העורר למקום כשהוא נושא סכין מתקפלת על גופו ופגש באח. השניים שוחחו בפרטיות בנוגע לל. מיד בהמשך לכך, ובתיאום עם העורר, פנה האח בדברים לל שעמד במרחק של מספר מטרים מהם. האח לקח את ל הצידה ובין השניים החלו חילופי דחיפות עד שאדם נוסף הפריד ביניהם. בעת של החל לחצות את הכביש לכיוון העסק העורר שלף את הסכין המתקפלת, פתח את להבה והחל לדלוק בעקבותיו כשהוא אוחז בסכין הפתוחה. על פי הנטען, כשהאח הבחין בל הוא החל ללכת לעברו ואילו הארוסה משכה את ידו בניסיון למנוע ממנו להיכנס לעימות. בסמוך לאחר מכן הסתער העורר על ל כשהסכין שלופה בידו. מיד לאחר מכן השתחרר האח מאחיזתה של הארוסה, הצטרף לעורר ושניהם יחד תקפו את ל והלמו בחלקי גופו השונים. אדם אחר ששהה במקום באותה עת ניסה להפריד בין הצדדים, אך ללא הצלחה. במהלך האירוע, דקר העורר את ל דקירה אחת באזור החזה והלב והניף את הסכין לעברו מספר פעמים נוספות כשהוא מנסה לדקרו. בשלב כלשהו אחז האח בפניו ובגופו של ל מאחור והעורר ניסה לדקור אותו פעם נוספת. לבסוף, הצליח ל להימלט לסמטה סמוכה, כשהעורר והאח דולקים אחריו, בעוד העורר מנופף בסכין באוויר. עוברי אורח ניסו לעצור אותם, אף זאת ללא הצלחה. במהלך המרדף בסמטה הסמוכה זרק העורר את הסכין לעבר ל וזו נפלה לקרקע. ל המשיך לברוח בעודו פצוע ומדמם והתמוטט בחצר שסמוכה לסמטה.
4. כתוצאה מהמעשים המתוארים, נגרמו לל פצע שפשוף בשוק השמאלית ופצע דקירה אופקי באורך של כשלושה ס"מ בחזה משמאל שפגע בלבו. הוא נפטר בבית החולים זמן קצר לאחר קרות האירוע כתוצאה מפצע זה.
5. לפי האמור בכתב האישום, העורר ואחיו נמלטו מהזירה ושהו בברחה עד ליום 7.11.2018, אז הסגירו את עצמם למשטרה. במהלכה של תקופה זו העלים העורר את הסכין ששימשה לביצוע הדקירה. כמו כן, השניים החליפו מספר פעמים את כרטיסי הסיים בטלפונים שלהם, את מספרי הטלפון שבהם עשו שימוש ואת מקומות הלינה שלהם כדי לטשטש את עקבותיהם.
6. בגין המעשים המתוארים בכתב האישום יוחסו לעורר עבירה של הריגה לפי סעיף 298 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין), וכן עבירה של שיבוש מהלכי משפט לפי סעיף 244 לחוק העונשין. לאח יוחסו עבירה של תקיפה בנסיבות מחמירות לפי סעיף 379 לחוק העונשין בנסיבות סעיף 382(א) לחוק העונשין ועבירה של שיבוש מהלכי משפט לפי סעיף 244 לחוק העונשין.
7. בד בבד עם הגשת כתב האישום נגדם הוגשה בקשה למעצרו של העורר ואחיו עד תום ההליכים המשפטיים.

8. בדיון שהתקיים ביום 26.12.2018 בבית המשפט המחוזי בבקשה למעצרו עד תום ההליכים המשפטיים העורר ואחיו הסכימו לקיומן של ראיות לכאורה ושל עילת מעצר. העורר ביקש שיוזמן תסקיר מבחן בעניינו לבחינת האפשרות של חלופת מעצר. על אף התנגדותה של המדינה, בית המשפט המחוזי הורה על קבלת תסקיר כאמור בהתחשב בגילו הצעיר של העורר, שהוא כבן 23, וכן בכך שהוא נעדר עבר פלילי משמעותי. עם זאת, בית המשפט המחוזי ציין כי אין בכך כדי "ליצור ציפיה או להעיד על כוונה להורות על חלופה כלשהי". עוד הורה בית המשפט המחוזי על שחרורו של האח לחלופת מעצר, מבלי לקבל תסקיר של שירות המבחן בעניינו, בביתו של חבר של המשפחה בגדרה.

9. ביום 15.1.2019 הוגש תסקיר מבחן בעניינו של העורר. שירות המבחן ציין כי לעורר אין הרשעות קודמות. עם זאת, כך צוין, תלויים נגד העורר תיקים הממתינים לבירור דין מהשנים 2017-2018 בחשד למעורבות בעבירות אלימות, קשירת קשר לביצוע פשע, חטיפה ומעורבות בארגון פשיעה, אשר לא הוגשו בהם כתבי אישום. כמו כן, ציין שירות המבחן כי הוגש נגד העורר כתב אישום בעבירות של התחזות לאחר, הפרעה לשוטר ונהיגה בפסילה מיום 29.5.2017. עוד צוין כי לעורר הרשעות קודמות בעבירות תעבורה, וכי אף רישונו נשלל בשל כך בשנת 2017.

10. שירות המבחן העריך כי העורר חסר הבנה למלוא המשמעות והחומרה של התנהגותו האלימה, וכי קיימת מסוכנות בינונית להישנות של עבירות אלימות מצדו שתוצאותיהן וחומרתן צפויות להיות ברמת פגיעה גבוהה. שירות המבחן עמד על כך שהעורר מצוי בתהליך התדרדרות מתמשך, שברקעו בין היתר חשיפה להתנהגות עבריינית. שירות המבחן התרשם כי העורר עלול לפעול באופן אלים ובעייתי במצבי דחק.

11. שירות המבחן הוסיף ובחן את החלופה המוצעת בדירה שבני משפחתו של העורר מתכוונים לשכור לשם כך בגדרה בפיקוח של בני משפחתו. להערכת שירות המבחן, על אף התגייסותם של המפקחים המוצעים לסייע לעורר, הם יתקשו לשמש לו גורמי בקרה מאזנים ודמויות מרסנות וסמכותיות, וכן להפחית את הסיכון במצבו. בהקשר זה, ציין שירות המבחן כי הרושם מהמפקחים המוצעים היה שהם נוטים להזדהות עם העורר ומצוקתו ומתקשים להכיר בסיכון לכך שיפעל באופן אלים ובעייתי במצבי דחק. בהתחשב בכל האמור, שירות המבחן לא המליץ על שחרורו של העורר לחלופת מעצר.

12. בדיון שהתקיים ביום 16.1.2019 בבית המשפט המחוזי, ביקש העורר לבחון חלופות מעצר נוספות, וכן אפשרות של מעצר בפיקוח אלקטרוני. בהמשך לכך, בית המשפט המחוזי הורה על הגשת תסקיר מבחן משלים בעניינו. בית המשפט המחוזי ציין בהחלטתו כי על העורר להציג את כל החלופות האפשריות לבחינתו של שירות המבחן.

13. ביום 27.1.2019 הוגש תסקיר משלים, שבו נבחנה האפשרות של מעצר בפיקוח אלקטרוני של העורר בדירה שבכוונת בני משפחתו לשכור עבורו בעיר גדרה בפיקוח של בני משפחה אחרים וחבר משפחה. בתסקיר צוין כי למפקחים אין קשר ישיר עם העורר, אלא רק עם הוריו, וכי הם ביטאו רצון לסייע לו ולהוריו במשבר שנגרם עם מעצרו. יחד עם זאת, צוין כי המפקחים המוצעים מכירים באופן ראשוני בלבד בקיומו של סיכון במצבו של העורר לשימוש באלימות לפתרון סכסוכים. שירות המבחן התרשם כי המפקחים המוצעים הם אנשים שומרי חוק ובעלי עמדות תקינות, שפנויים לפקח על העורר. יחד עם זאת, שירות המבחן התרשם גם כי המפקחים המוצעים נמנעים בהתייחסותם מבדיקת ההשלכות של המעצר בהקשר של משפחת המנוח המתגוררת בסמוך למשפחת העורר ואליהם בטירה. שירות המבחן העריך כי בשל כך עלולה להיפגם איכות הפיקוח. עוד צוין בתסקיר כי אמנם הוצע מפקח עיקרי, אך לא ברורה התכנית לשילוב בינו לבין המפקחים הנוספים, באופן שעלול להקשות על המשך הפיקוח על העורר לאורך זמן. לסיכום, שירות

המבחן העריך כי כל עוד לא תהיה התלקחות של הסכסוך הקיים עם משפחת המנוח העורר יוכל לעמוד במגבלות. אולם, שירות המבחן הוסיף והעריך, כי אם הסכסוך יהפוך לפעיל, העורר והמפקחים המוצעים יתקשו להתמודד עם המשך המעצר בפיקוח אלקטרוני. שירות המבחן ציין כי לנוכח דינמיקת היחסים בין העורר והאח, שלהערכת שירות המבחן מהווה גורם סיכון להתנהגות אלימה מצד העורר, שהייתם בתנאי מעצר בסמיכות מקום - בשים לב לכך שאף האח שווה בחלופת מעצר בגדרה - עשויה ליצור קשיים בשמירה עליו אף ללא מפגש ביניהם. על כן, שירות המבחן סבר כי מעצרו של העורר בפיקוח אלקטרוני אינו גורם שיכול להפחית סיכון במצבו ולא המליץ על כך.

14. בו ביום, ולאחר שהתקיים דיון בעניין, הורה בית המשפט המחוזי על מעצרו של העורר עד תום ההליכים המשפטיים נגדו. בית המשפט המחוזי קבע כי על אף גילו הצעיר של העורר והעובדה שעברו הפלילי אינו מכביד מדובר במקרה שבו רמת המסוכנות הצפויה ניכרת. זאת, כך קבע בית המשפט המחוזי, בהתחשב בחומרת המעשים המיוחסים לעורר בכתב האישום ותוצאתם הקטלנית, שמעידים על היעדר שיקול דעת ובחירה בדרכים אלימות ללא כל סיבה הנראית לעין. עוד ציין בית המשפט המחוזי כי תסקירי שירות המבחן מעידים על רמת מסוכנות גבוהה של העורר וכן על כך שהמפקחים המוצעים אינם מודעים לכלל גורמי הסיכון הרלוונטיים. בסיכומו של דבר, בית המשפט המחוזי קבע כי לא מתקיימות בעניינו של העורר נסיבות חריגות שמצדיקות סטייה מהמלצתו השלילית של שירות המבחן.

הערר

15. הערר שבפני מופנה נגד החלטה זו של בית המשפט המחוזי. העורר טוען כי היה על בית המשפט המחוזי לייחס משקל רב יותר לגילו הצעיר, לעובדה שניהל אורח חיים נורמטיבי ולעברו הפלילי הזניח (בהפנותו לכך שבחודש ספטמבר 2018 הורשע בעבירות של נהיגה בפסילה והתחזות לאחר וטרם נגזר עונשו). לטענת העורר היה מקום להתחשב אף בכך שבסופו של דבר הסגיר את עצמו למשטרה ושירות המבחן העריך שרמת מסוכנותו בינונית בלבד. העורר טוען כי שירות המבחן התרשם שהוא נמצא בתהליך ראשוני של הבנת התדרדרותו וכי על רקע השפעתו המרתיעה של מעצרו הוא יגייס כוחות להימנע מהמשך התדרדרות ופגיעה בהליך המשפטי הצפוי. לטענתו, מקורם של האירועים שעליהם נסב כתב האישום בסכסוך נקודתי והצדדים נמצאים כעת ב"הודנה" ומעוניינים להגיע לסולחה בקרוב. העורר מוסיף ומפנה להתרשמות החיובית של שירות המבחן מהמפקחים המוצעים שנבדקו במסגרת התסקיר השני. בהקשר זה מוסיף העורר וטוען כי למרות שירות המבחן לא המליץ על מעצרו בפיקוח אלקטרוני, הוא לא התייחס לכך בשלילה נחרצת, כך שבית המשפט המחוזי יכול היה לסטות מהמלצתו.

16. בדיון שהתקיים בפני ביום 3.2.2019, חזר והדגיש בא-כוחו של העורר את מאפייניו כאדם צעיר, וכן ציין כי המשפחה נכונה לכל מאמץ כדי לסייע לו, ובכלל זה במציאתה של חלופה מרוחקת אף יותר מן העיר טירה, ככל שהדבר יהיה דרוש.

17. מנגד, המדינה טענה כי דין הערר להידחות. המדינה הטעימה את המסוכנות העולה מכתב האישום, כמו גם את השתהותו של העורר בהתייצבות במשטרה. כמו כן, הצביעה המדינה על הקושי הכרוך במרחק הניכר בין מקום המגורים של המפקח העיקרי בטירה לבין מקום החלופה בגדרה.

דיון והכרעה

18. לאחר ששקלתי את הדברים אני סבורה שדין הערר להידחות. בית המשפט המחוזי הביא בחשבון את גילו הצעיר של העורר ואת עברו הפלילי המועט יחסית, ולכן לא שלל על הסף את האפשרויות של חלופת מעצר או מעצר בפיקוח אלקטרוני. יחד עם זאת, לנוכח המסוכנות הרבה העולה מכתב האישום, מכך שמקורם של האירועים בסכסוך בין משפחות שעדיין עלול להפוך לפעיל, וכן בהתחשב בעמדת שירות המבחן הן ביחס לרושם מהעורר כמי שמעניק לגיטימציה לשימוש באלימות והן ביחס למפקחים כנעדרי יכולת להציב לעורר גבולות, לא מצאתי כי שגה בית המשפט המחוזי במסקנתו (ראו והשוו: בש"פ 9487/17 מדינת ישראל נ' עסאלה (7.12.2017); בש"פ 1658/18 בדראן נ' מדינת ישראל (12.3.2018)). יתרה מכך, כידוע, כאשר שירות המבחן אינו ממליץ על שחרור לחלופה נדרשים טעמים מיוחדים כדי להצדיק סטייה ממסקנה זו (בש"פ 7021/11 מדינת ישראל נ' סהיבאן, פסקה 8 (28.9.2011); בש"פ 5803/18 חסונה נ' מדינת ישראל, פסקה 12 (15.8.2018)). בסיכומי של דבר, אין זה המקרה המתאים לחרוג מן הכלל של מעצר מאחורי סורג ובריח.

19. סוף דבר: הערר נדחה.

ניתנה היום, כ"ט שבט התשע"ט (4.2.2019).

ש ו פ ט ת